

(DAG), però és de tot el domini: «--- per reixes de fruits d'or, / dels cirerers que hi gronxan, / *rumbosos* com a noyes, / deixant a rinxos veure més roses que té abril», *Atl* II, 27a (ed. 1877, diferent en les altres quatre versions); «DELOS / --- / Les illes me pre-⁵ nian / per un navili de *rumbosa* vela / que, ple de rics aflayres, / los joguinosos ayres / d'Epidauros a Dòrida empenyan», *Atl* VII, 9.17 «En la edat primerenca, en aquella edat en què --- no ha pogut l'enginy trencar los lligams de la imitació, prou feya de conèixer que l d'En Cinto --- correria més endavant llibert y *rumbós*», *MilàF*, 1879 (*O. Cat.*, p. 180). «Jo portava el cor sadollat d'amor i d'esperança: me creia en bona correspondència amb la Corali, la *rumbosa* molinera de Balasc, i de molt temps que tenia escollit l'aplec de St. Aniol per fer ma solemne declaració ---», *MrnVayreda* (*Puny* 1, 1, 38 (37)) *Rumbosament* (Narcís Oller) *Rumbositat*

Rumbant (NOller, *Vilaniu*, 69),⁶ *rumbàntic* «bizarro, rumboso» 1683, mallorquí (DAG), on es combina amb l'anterior la forma **rumbàntic*, cast. *rumbático* (1665), que deu ser l'originari perquè denuncia la mà dels astròlegs capparets de tota la família, amb el seu sufix imitant el de *llunàtic*, *viòtic*, *maniàtic*, *selvàtic*. Quant a *rumbant* sembla tenir un vell congènere *rumbante* gallego-portuguès, d'on amb diminutiu port *rumbantela* cub, mex, *rumantela* santand «parranda» (DECH v, 97a50-53). D'aquest s'extragué el cubà *rumba* que a Cuba es registra primer amb el sentit de «juerga, parranda»⁴ i després «dansa provocant, rumba», estès des de Cuba a tot el món [1t. ja 1931, *VRom* II, 267]: «ODYSSEUS AL LION D'OR. Deixeu-me dir la gesta d'inversemblant memòria / quan, per nit de xurria, naufrag en desconhort, / Odysseus el Laèrtida, de procellosa història, / tot cercant un refugi es ficà al Lion d'Or. / Un jazz-band epilèptic trepidava la *rumba* / per a sàtirs i nimfes en daltabaix festiu» / *Nausica* un vell banquer feia tornar tarumba, / *Les Hores* abocaven un nèctar Kodorniu», *Coromines* (*O C* 13455)

Arrumbar el sentit «dominar un altre en conversa» que li reconeix GaGirona (*Voc Maestr.*, 46) pot ser el més antic, partint de la idea d'aclaparar fetillerament, d'on 'avassallar'; d'aquell es pogué passar a la idea de 'arraconar; derrenclir una cosa inútil' (id.),⁴⁵ *arrumbat* per 'abandonat' se sent a molts llocs, sobretot valencians («Al Salt hi ha una fàbrica de llum *arumbá*» Benilloba, 1963); no figura en Lab. 1840 ni CROs; i Escrig 1851 solament dóna al verb el sentit nàutic de 'posar en rumb', però d'*arrumbat* remet a *ariscat* «arrojado, intrépido, usado; galano, gallardo, despejado», ço que de nou sembla referir-nos a l'acc màgica. Sens dubte amb això es deu combinar les altres accs nàutiques que vénen del *rumo* nàutic germànic, i que hem estudiat junt amb *ARRIMAR* I, 426b59, 427a1-29b15-17 i nn. 3 i 4, i àdhuc el gall. *arrombar* 'apedaçar un vaixell' (V. infra). També d'aquests sentits de 'llençar' i anàlegs pot sortir el ross. *rumbo* 'còdol d'apedregar': «un cixam de mainatjo(n) / --- / tiren rocs ambe mandró(n)s: / los rum-⁶⁰

bos cauen com la pluja / --- / i arbre a baix cau mort l'ocellet», *Saisset* (*Lo passarell, Catal d R*, 230); si hi ha relació amb *rembolar* 'rondinar' (REMOR) o *revolada*, serà més secundària

Parlo ara d'un altre mot nàutic, que per una altra via, prové de RHOMBUS *Romball* és viu amb el sentit de 'tros de fusta que es posa en el buc d'una embarcació per tapar alguna esclatxa o forat' (BDC XII, 64; *řumbář* StPolM. 1936; *řumbál* 'pedaç que s'hi posa' L'Escala 1937), i ja surt en el *Consolat*: «Si algun senyor de nau haurà carregat --- e li vendrà cas de ventura --- és a entendre si li surtirà stopa o *romball* o alguna cadena o perdrà alguna exàrcia ---» (§ 232, Pard, p. 307).

El derivat *arromballar* vol dir, per extensió 'apedaçar (una roba)' però no deu ser casual que només el trobem parlant de la de gent de mar: «Cert la meylor goneyla / que han, ne la pus beyla, / és tot' a <r>*rombeylada*, / entorn del puny ligada / ---», «que res romàs no ls ha --- / sinón una goneyla / --- / --- / e qualche abrigay / --- / e calses malfadades, / totes *arrombaylades*», *Libre dels Mariners* text del S XIV o XV, tret d'un ms de la Bibl de Carpentras per MrnAguiló (*Canç d'Obres vulgars*, pp. 5 i 7).

Del cat. deuen ser manllevats, com diu Jal, el fr. *rombeau* (passant per un prov. **roumbau*) en un text del S. XVII, i el diminutiu prov. *roumbaet* (TdF), fr. *rombaulet* (Jal, Littré), *rombalère* (Littré), així com l'ár. magrebí *rombael* (Jal). En cat. *romball* i l'it *rombaglio* (Corazzini, 1907) són derivats d'un verb que en italià és *rombare* «turare una falla [forat en el fustam d'un vaixell] con una tavola» (Tommaseo, i Petrocchi sota la ratlla), derivat per la seva banda de *rombo* 'romball'. No hi ha cap base per creure, com suposa *AlcM* que el mot cat. sigui manllevat de l'it, més aviat seria l'italià el manllevat del nostre, puix que aquest ja es troba en els Ss XIV-XV i en italià només en lèxics moderns.

D'altra banda també trobem aquest grup en cast mariner i en gall-port. Aquí es troba *rombo* 'forat de nau, que s'ha de tapar amb un romball' ja en Damião de Goes († 1574), d'on el gall. *arrombar* 'reparar una nau' (Castelao, *Esc Dónega*, 197.16, 23), 'abillar, endiuemenjar' i 'arreglar en general' («*arrombava* os lacinhos de seda», «a cousa quedava *arrombada*» 168 21, 202 20, 56 11, 20, 168), mirandès *arrumbar* «arrombar, romper» (Leite de V., *Est Philol. Mirandesa* II, 162). En cast. *rumbo* 'romball per apedaçar una nau' no es documenta fins a 1770 (Terreros), d'on 'forat que caldria tapar en el buc' [1831, FzNavarrete]; i avui usual a la Marina argentina i suposo en les altres de llengua castellana⁵ En altres llocs d'Amèrica: *rombo* «remiendo» (Gagini, *Dicc de Costarrq*, p. 217), a l'Arg «tajo en la cabeza» (1908, Garzón)

També s'usa *rumbo* en la nostra marina en el sentit de 'forat a popa, de part de fora, per passar-hi una corda (paloma) que ajudi a aixecar la barca en el moment de treure' StPolM. 1929, 'id. a popa o a proa per on es passa una barra de ferro que ajuda a varar i treure la barca' L'Escala, 1937.